

Győri Ítéltábla

Pf.I.20.097/2020/9/I

A Győri Ítéltábla dr. Szepesházi Péter (Helység9,) ügyvéd által képviselt **felperes** (cím3.) **felperesnek**, dr. Szilágyi Gábor György (Helység10,) ügyvéd által képviselt **Nyrt1.** (Helység1,) I.r. és Kókai Judit Ügyvédi Iroda (Helység5/7/8, , ügyintéző ügyvéd: dr. Kókai Judit) által képviselt **Zrt2.** (Helység2,) II.r. **alperessel** szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2020. évi május hó 22. napján meghozott 13.P.20.111/2019/34. számú ítéletével szemben a felperes által 35. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán megtartott fellebbezési tárgyaláson meghozta az alábbi

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I. r. alperesnek 25.400 (Huszonötezer-négyszáz) forint, a II. r. alperesnek 12.700 (Tizenkettőezer-hétszáz) forint perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2005. január 21-én kölcsönkérelemmel fordult az I. r. alpereshez. Kérelme benyújtásával egyidejűleg aláírta a "kockázatfeltáró nyilatkozat devizában nyilvántartott, lakás- és jelzálog-típusú hitelekhez kapcsolódóan" elnevezésű okiratot. Aláírásával elismerte, hogy a konstrukcióval összefüggő kockázatokról tudomással rendelkezik, az árfolyamváltozásból eredő kockázat jellegét megértette, és azt viseli. Tudomásul vette, hogy a kölcsön összege forintban kerül folyósításra, de a folyósított összeg a folyósítás napján érvényes, az Rt1. által alkalmazott deviza vételi árfolyamon kerül kiszámításra. A kölcsön törlesztése forintban történik úgy, hogy az egyes törlesztőrészek forint összegét az Rt1. az általa alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján határozza meg.

[2] Az okirat szerint a felperes tudomással bír arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról-napra változik (.....svájci frank esetében pedig bármilyen irányban és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Kijelentette, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását úgy kéri, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértette, a felmerülő kockázatot viseli.

[3] Ilyen előzményt követően a felperes, mint adós és az I. r. alperes, mint hitelező 2005. február 24-én közjegyzői okiratba foglalt, ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog-típusú kölcsönszerződést kötött.

[4] A kölcsönszerződés I.1. pontjának 2. és 3. bekezdése szerint a kölcsön összege 6 millió Ft, melynek devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, az I. r. alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik.

[5] A II.1. és 2. pont szerint az ügyleti kamat induló mértéke évi 2,49%, a kezelési költség mértéke évi 3%.

[6] A szerződés V. 4 pontjában található záró rendelkezések 1. bekezdése is rögzíti, hogy a forint és deviza árfolyamának piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. A felperes megerősítette, hogy tudomása van arról, a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vette, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette és fizetőképességének megfelelően mérlegelte.

[7] A szerződés I.2. pontja a folyósítás feltételeként írta elő – többek között – a szerződés közokiratba foglalását.

[8] A III. pontban a szerződő felek megállapodtak abban, hogy a közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön-és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként az adósoknak a hitelezőnél vezetett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői tanúsítványt fogadják el.

[9] Az I. r. alperes a kölcsönszerződést 2013. szeptember 23-án felperesi szerződésszegésre tekintettel felmondta, majd 2014. május 14-én a II. r. alperesre engedményezte a követelését.

[10] 2015. április 16-án az I. r. alperes a felperessel törvényi kötelezettségének eleget téve elszámolt, az elszámolás felülvizsgáltként minősül. Az elszámolás szerint a tisztességtelenül felszámított összeg 2014. május 14-ig (az engedményezésig) 9.132,87 CHF.

[11] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a közte és az I. r. alperes között nem volt megállapodás a kölcsön összegéről, ebből következően a törlesztőrészletek számáról és összegéről sem. Állította, hogy a kölcsön összege devizában nem is számítható ki. A létre nem jöttesség körében hivatkozott arra is, hogy a kockázatfeltárás nem volt megfelelő. Ugyanerre az indokra alapozva másodlagosan a szerződés tisztességtelenség miatti érvénytelenségét is állította a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 209. § (1) bekezdése alapján. Harmadlagos keresete az rPtk. 209. § (3) bekezdése és a 18/1999 (II.5.) Korm. rendelet (Korm. r.) 1. § (1) bekezdésének a), b) és j) pontjai alapján a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányult. A szerződés II.2. pontjának (kezelési költség), a III. pont közjegyzői tanúsítványra vonatkozó kikötésének és az I.2. pont azon kikötésének érvénytelenségét állította, amely szerint a kölcsön folyósításnak feltétele a szerződés közjegyzői okiratba foglalása.

[12] A kezelési költség kapcsán arra hivatkozott, hogy az nem ellentételezett banki szolgáltatással.

[13] A szerződés érvényessé nyilvánítását a tisztességtelennek minősülő kikötések figyelmen kívül hagyásával kérte.

[14] Az alperesek ellenkérelmükben a keresetek elutasítását kérték.

[15] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 190.500,- Ft perköltséget, az államnak pedig 360.000,- Ft illetéket.

[16] Megállapította, hogy a kölcsönszerződés létrejött, mert a szerződő felek megállapodtak a kölcsön összegében, és azt a szerződésben elegendő volt forintban is meghatározniuk, mert ez elégséges, ha az összeg egyébként devizában is kiszámítható.

[17] Álláspontja szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelt a 6/2013 és 2/2014 PJE határozatoknak, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. §-ának, és az Európai Unió Bírósága (EuB) C-51/17. számú, C-186/16. számú, C-227/18 és C-76/2010. számú ítéleteiben foglaltaknak is, ezért a szerződés nem tisztességtelen.

[18] A kezelési költség kapcsán rámutatott arra, hogy az rHpt. 212. § (1) bekezdése lehetővé teszi annak felszámítását. Utalt az rHpt. 2. számú mellékletének III/7. pontjára, amely lehetőséget biztosít a kamat mellett további díjak és költségek felszámítására is. Mindezek alapján megállapította, hogy az I. r. alperes jogszabály által lehetővé tett és egyértelmű fizetési kötelezettséget írt elő, és azzal szemben állt szolgáltatás.

[19] Nem osztotta a felperes azon álláspontját sem, hogy a kezelési költség aránytalanul magas. Megítélése szerint annak mértékét nem az ügyleti kamathoz, hanem a kölcsönszerződés fő jellemzőihez, így a kölcsönösszeghez és a futamidőhöz kell viszonyítani.

[20] Kifejtette, hogy nem tisztességtelen a közjegyzői tanúsítvánnyal kapcsolatos kikötés sem, mert nem sérti a Korm. r. 1. § a), b) és j) pontjait: nem jogosítja fel az I. r. alperest kizárólagosan arra, hogy a teljesítés szabályszerű voltát megállapítsa, hogy a szerződést egyoldalúan értelmezze, nem zárja ki, hogy kimutatását a felperes vitassa és nem ró többletterhet a felperesre a polgári perrendtartás okirati bizonyításra irányuló, továbbá bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó rendelkezéseiben meghatározottakhoz képest.

[21] Rámutatott arra, hogy a kikötés nem minősül az rPtk. 242. § (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek és az rPtk. 209. § (5) bekezdésének 2. fordulata alapján sem minősülhet tisztességtelennek, mert jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg, és összhangban van a közvetlen végrehajtás elrendelésére vonatkozó végrehajtási szabályokkal is.

[22] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a kereseteinek történő helytadást kérte.

[23] Kérte a per tárgyalásának felfüggesztését is az EuB előtt C-609/19 és C-932/19 számon folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárások befejeződéséig. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság – téves értelmezéssel – a francia jog magyar jogtól történő eltérésére hivatkozással elutasította a C-609/19 számú eljárásra hivatkozással előterjesztett felfüggesztés iránti kérelmét. Előadta, hogy a szerződés az árfolyamrés miatt semmis, a kereseti kérelme pedig a szerződés semmisségének megállapítására irányul, és az árfolyamrés kapcsán nem kívánt lemondani a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-ei 93/13/EGK irányelv (Irányelv) szerinti védelemről, a szerződés érvényessé nyilvánítását kifejezetten ellenzi, és ezt a bíróságnak az EuB C-511/17 számú ítéletben foglaltak alapján hivatalból is észlelnie kell.

[24] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződés nem jött létre, mert az I. r. alperessel nem állapodott meg a kölcsön összegében. Utalt arra, hogy az I. r. alperes meghatározott

deviza összeget és deviza összeg alapján követel, ezért a deviza összege tekinthető a szerződés főtárgyának, az pedig nincs meghatározva a szerződésben.

[25] Az árfolyamkockázati tájékoztatás kapcsán arra hivatkozott, hogy a szerződéskötés során közreműködő tanú vallomása nem megerősítette, hanem gyengítette az írásos tájékoztatás tartalmát. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság pontatlanul idézte az EuB C-186/16 számú ítéletét, mert a döntés nem a felek, hanem a szolgáltató által ismert körülményekre történő tájékoztatási kötelezettséget írja elő. Állította, hogy az I.r. alperesnek a szerződéskötéskor tudnia kellett a CHF menekülő deviza jellegéről, és arról is, hogy a +/-15%-os árfolyamsáv megszűnése esetén az euró és a CHF ugrásszerű emelkedése várható, ezekre azonban nem hívta fel figyelmet, holott mindkettő fokozott kockázatot rejtett.

[26] Azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a kezelési költségről történő döntéskor figyelmen kívül hagyta az EuB C-621/17 számú döntésében foglaltakat és nem tárta fel, hogy a kezelési költség ellentételezéseként az I. r. alperes milyen szolgáltatást nyújtott. Arra is hivatkozott, hogy önmagában az, hogy jogszabály nem tiltja a bank számára egyes költségek felszámítását, nem jelenti azt, hogy az ilyen felszámított költség tisztességes is. Megismételte, hogy az arányosság vizsgálatánál az üzleti kamattal, és nem a futamidővel kell a kezelési költséget összevetni.

[27] A folyósítás feltételeként előírt közokiratba foglalás a véleménye szerint csak a végrehajthatóságot szolgálja, az alperes számára olyan külön biztosíték, ami lehetővé teszi a közvetlen végrehajtást, egyúttal felperesi (és így bizonyításra köteles) pozícióba kényszeríti a fogyasztót, amivel megfordítja a bizonyítás terhét. Ehhez kapcsolódóan fenntartotta a szerződés III. pontjában foglalt, banki nyilvántartást elfogadó kikötés tisztességtelenségével kapcsolatos jogi okfejtését is.

[28] Megjegyezte, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) végrehajtási perekre vonatkozó szabályai már nem teszik lehetővé a követelés létre nem jöttére alapozottan végrehajtás megszüntetése iránti per indítását, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv-re (rPp) alapozott korábbi bírósági határozatok, valamint az EuB C-32/14 számú döntésében foglaltak már nem irányadók. Azt elismerte, hogy a fogyasztó a bank nyilvántartását vitathatja, de állította, hogy e vitatásnak semmilyen joghatása nincs. Nem vitatta, hogy a legtöbb európai tagállam által elfogadott közvetlen végrehajtás intézménye Magyarországon sem ütközik jogszabályba, de úgy vélte, hogy a fogyasztói szerződések esetén alkalmazásának korlátát képezi a Korm. r. (1) bekezdésének a) és j) pontja. Idézte az EuB C-407/18 számú ítéletében foglaltakat is, és úgy vélte, hogy az alapján a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 23/C §-ának alkalmazása kizárt.

[29] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

[30] Az ítéltábla elsődlegesen a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét bírálta el és megállapította, hogy az nem alapos.

[31] Az rPp. 152. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha más bíróság az előtte folyamatban lévő per tárgyalásának a felfüggesztése mellett kezdeményezte az EuB előzetes döntéshozatali eljárását (pl. BH2007. 173., 2017. 409.).

[32] Ennek azonban csak akkor van helye, ha az előzetes döntéshozatal során feltett kérdés az ügy elbírálása szempontjából releváns. Ha azonban a rendelkezést az EuB már értelmezte, vagy ha az előzetes döntéshozatali eljárás nem a perben bizonyított tények alapján felmerült releváns jogkérdés tárgyában folyik, felfüggesztésre nem kerülhet sor.

[33] A C-609/19. számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező nemzeti bíróság az Irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és a 3. cikkének (1) bekezdése értelmezését kéri: milyen szempontok alapján kell vizsgálni a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatára vonatkozó szerződéses rendelkezések világos és érthető megfogalmazását. Tartalmilag ugyanezt a kérdést az EuB már megválaszolta a C-186/16. és a C-51/17. sz. ítéleteiben. Ezen felül a C-609/19. számú ügyben a jogvita tárgyát képező kölcsönszerződésben a szerződő felek – a jelen perbeli szerződésben foglaltaktól eltérően – azt kötötték ki, hogy az adós által havonta fizetendő törlesztő részletek összege az árfolyamváltozásra tekintet nélkül változatlan. A szerződés szerint a lerovó és a kirovó pénznem adós számára kedvezőtlen árfolyamváltozása esetén a szerződés futamideje meghosszabbodik (a törlesztő részletek száma nő) és ebben az esetben az egyes esedékes törlesztő részletek összetétele akként változik, hogy a részleten belül a kamat-tőke aránya a kamat javára növekszik.

[34] A C-932/19. számú ügyben az indítványozó arra vonatkozóan kérte az EuB állásfoglalását, hogy az Irányelvvel ellentétesek-e a DH1 törvény 3.§ (1) és (2) bekezdései, amelyek semmisnek nyilvánítják a deviza alapú szerződések árfolyamrésre vonatkozó kikötését. Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a semmis kikötés helyébe a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamát léptetik anélkül, hogy számításba vennék: ezzel a fogyasztót valóban megóvják-e a káros következményektől, illetve nem teszik a fogyasztó számára lehetővé arra vonatkozó szándéka kinyilvánítását sem, hogy igényt tart-e a jogszabály szerinti védelemre.

[35] A kereset és a C-609/19. és a C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárások előbbiekben ismertetett lényegének összevetéséből kitűnik, hogy a fellebbezés elbírálására nincs kihatása az előzetes döntéshozatali eljárások kimenetelének: a C-609/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásban a sérelmezett szerződéses konstrukció eltért a jelen perbelitől, amelyből következően a C-609/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásban felvetett kérdések a jelen ügyben nem merültek fel, továbbá a felperesek keresetének nem volt tárgya az árfolyamrés tisztességtelensége, illetve tisztességtelenségének jogkövetkezményei. Mivel az e kérdésben az érvénytelenség jogkövetkezményeit a jogalkotó rendezte, ezért az ítéltábla nem volt abban a helyzetben, hogy e vonatkozásban hivatalból észlelje a semmisséget, illetve annak jogkövetkezményeit levonja.

[36] Ezért az ítéltábla a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasította, és érdemben állást foglalt a fellebbezésről, és megállapította, hogy az nem alapos.

[37] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg. Érdemi döntése indokaira is kiterjedően helytálló, annak megváltoztatására a felperes fellebbezésében foglaltak nem adnak alapot.

[38] Az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakra mutat rá.

[39] A szerződés létrejötté:

[40] A szerződés létrejöttéhez az rPtk. 205. § (2) bekezdése alapján a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetén lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Az rPtk. 253. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni, tehát a kölcsönszerződés létrejöttéhez a szerződő feleknek meg kell állapodniuk egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében.

[41] A Kúria 6/2013. PJE. határozatában egyértelműen kifejtette, hogy a felek a szerződés megkötésekor a kölcsönösszeg meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összegszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forint összeg kerül az adós részére átadásra), vagy azt a forint összeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénzben meghatározott tartozása. Mindkét mód alkalmas a kirovott tartozás egyértelmű meghatározására. Ezért nem szükséges, hogy a kölcsön és a törlesztőrészek összege devizában meghatározva is szerepeljen a szerződésben, az is elegendő, ha azok a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatók (1/2016. PJE határozat).

[42] A felperes és az I. r. alperes szerződése megfelel ezeknek a követelményeknek. A felperes a kockázatfeltáró nyilatkozatban egyértelmű tájékoztatást kapott arról, hogy az I. r. alperes a kölcsönösszeget CHF-ben tartja nyilván, de forintban folyósítja, a kölcsönszerződés megkötésével pedig ezt tudomásul is vette. A felek szerződési akarata tehát a folyósítás ilyen módjára irányult, és ennek megfelelően az I. r. alperes a kölcsönt az igényelt összegben folyósította, de a kölcsön összege CHF-ben is kiszámítható.

[43] A kockázatfeltárás:

[44] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy az I. r. alperes nem mulasztotta el az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét.

[45] A felperes az I. r. alperes árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének megsértése hivatkozással egyrészt a szerződés létre nem jöttét, másrészt – létrejötté esetén – annak érvénytelenségét állította.

[46] Az ítéltábla rámutat arra, hogy a tájékoztatási kötelezettség nem vonható azon szerződési feltételek körébe, amelyek kapcsán a megállapodás hiánya a szerződés létre nem jöttéhez vezet. A tájékoztatás hiánya az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelenségét, így a szerződés érvénytelenségét eredményezheti, de nem hat ki a szerződés létrejöttére.

[47] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerozó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik (6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás, EuB C-51/17. számú ítélete). A kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül (1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás).

[48] Az rHpt. szerződés megkötésekor hatályos 203. § (6)-(7) bekezdése előírta, hogy a pénzügyi intézménynek a lakossági ügyféllel kötött, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

[49] A kockázatteltáró nyilatkozattal szemben támasztott tartalmi követelmény az árfolyamkockázat ismertetése, hatása a törlesztő részletre. E tájékoztatási kötelezettség megsértése akkor adhat alapot a hozzá kapcsolódó szerződéses kikötés tisztességtelen jellege, és emiatt a szerződés érvénytelensége megállapítására, ha meghatározása nem felel meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, ha az „általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos” fogyasztó számára nem világosan, és nem érthetően megfogalmazott (2/2014. PJE, EuB C-26/13. számú ítélet 74. pont, C-51/2017. számú ítélet 3. pont).

[50] Az EuB árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak ahhoz, hogy a kölcsönt felvevők megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem tudnia kell értékelnie az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt következményeit is.

[51] Az EuB a C-227/18. számú ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a

lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.

[52] Az I. r. alperes a felperes által aláírt „Kockázatfeltáró nyilatkozat devizában nyilvántartott lakás- és jelzálog típusú hitelekhez kapcsolódóan” elnevezésű külön okiratában kitért az árfolyam napi változására és arra is, hogy bekövetkezhet akár jelentős mértékű emelkedés is, amely a törlesztő részletek jelentős mértékű megnövekedéséhez vezethet. A szerződés is rögzíti ugyanezt a figyelmeztetést.

[53] A tájékoztatás és a szerződés rendelkezései alapján le lehetett vonni azt a következtetést, hogy a CHF magyar forinttal szembeni árfolyamának alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit nem csak csökkentheti, hanem reálisan bekövetkezhetően növelheti is. A tájékoztatás alapján a felperes megalapozott döntést hozhatott, értékelni tudta a rá telepített árfolyamkockázat pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperes alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őt terheli, illetve őt csak korlátozott mértékben terheli (2/2014. PJE 1., III.1.).

[54] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az írásban adott a kockázatfeltárást gyengíti a perben meghallgatott tanú vallomása.

[55] Az ítéltábla rámutat arra is, hogy ha a felperes úgy ítélte meg, hogy információhiány miatt nem tud megalapozott döntést hozni, nem volt elzárva annak lehetőségétől, hogy további tájékoztatást kérjen az I. r. alperestől, erre azonban adat nem merült fel.

[56] Miután az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő kikötés (mint a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés) a fentiek alapján a szerződésben világos és érthető, annak tisztességtelensége az rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján érdemben nem volt vizsgálható.

[57] A kezelési költség:

[58] Tény, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza, hogy az I. r. alperes a kezelési költség ellenértékeként konkrétan milyen szolgáltatást teljesít.

[59] Az EuB a C-621/17. számú ügyben azonban kifejtette, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érhetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség összegét, annak kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összeg ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó azon szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

[60] Az I. r. alperes arra hivatkozott, hogy a kezelési költséget ügylettípusonként átalányszerűen számítja fel adminisztrációs költségei megtérítésére.

[61] Az ítéltábla is elfogadta, hogy a pénzintézeteknek professzionális működésük során felmerülnek olyan köztudomású költségei, amelyek az ügyleti kamatban teljes mértékben nem térülnek meg. Az rHpt. 2. számú melléklet III. 7. pontjában és a 40/1997. (III.5.) Korm. rendelet 12. § b) pontjában foglaltakból is az a következtetés vonható le, hogy a hitelezéssel olyan adminisztratív (pl. a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos) költségek is felmerülnek, amelyeket a kamat nem ellentételez. Ezek a költségek elválaszthatatlanul kapcsolódnak a szerződés létrejöttéhez és teljesítéséhez, a háttérben álló feladatok ellátásában a feleknek nem kell megállapodniuk. Ez a költség adószámként nyilvánvalóan nem konkretizálható, de átalány jelleggel százalékos mértékben meghatározható, és az rHpt. 210.§ (5a) bekezdése nevesíti is azt, mint „kamatjellegű kezelési költséget”.

[62] Ezért a kezelési költség kikötése és százalékos meghatározása nem ütközik jogszabályba és önmagában nem is tisztességtelen.

[63] Az EuB ítélete szerint a bíróságnak azonban vizsgálnia kell, hogy a bank által – a fentebb részletezett szolgáltatások fejében – megállapított kezelési költség nem aránytalan-e a kölcsönösszeghez képest.

[64] Az elsőfokú bíróság ezt érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a kezelési költség a kölcsönösszeghez és futamidőhöz viszonyítva nem aránytalan.

[65] Az ítéltábla is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 3%-ot kitevő kezelési költség felszámításával (a kamat mértékére is tekintettel) a felperes terhére nem alakult ki jelentős egyenlőtlenség: A 2,49%-os induló ügyleti kamatú, 6.000.000,-Ft összegű kölcsön után felszámított 3%-ot kitevő kezelési költség a kamattal együtt a 38.277,51 CHF-ben meghatározott kölcsönösszeghez képest nem aránytalan.

[66] A fentiek alapján a kezelési költségre vonatkozó kikötés sem tisztességtelen.

[67] A közokiratba foglalási kötelezettség és a közjegyzői tanúsítvány:

[68] A közjegyzőkről szóló 1994. évi LIII. törvény (Ktv.) 112. § (1) bekezdése értelmében a közjegyző a közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal látja el, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, a teljesítés módját és határidejét.

[69] A fenti jogszabályhely (2) bekezdése szerint, ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat bizonyítsa. E szakasz (3) bekezdése alapján akkor van helye végrehajtásnak, ha a közjegyzői okiratba foglalt követelés bírósági végrehajtási útra tartozik, és ha a követelés teljesítési határideje letelt (Vht. 21., később 23. §).

[70] A fentiek alapján a közokiratba foglalt kötelezettségvállalás a jogszabály rendelkezése folytán teremti meg a közvetlen végrehajthatóságot, így önmagában a közokiratba foglalás kötelezettsége a szerződést nem teszi tisztességtelenné (akkor sem, ha az fogyasztói szerződés, mert ez a biztosíték a fogyasztóval szerződő felet is megilleti szerződésből fakadó jogai hatékony érvényesíthetősége érdekében).

[71] Az a kikötés, amely a tartozás nagyságának meghatározásakor a banki nyilvántartást tekinti irányadónak, ugyancsak nem tisztességtelen, mert nem érinti a felperest a végrehajtási perben terhelő bizonyítási kötelezettséget.

[72] A Kúria az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatában már kifejtette, hogy az ilyen tartalmú szerződéses rendelkezés nem minősül joghatályos tartozáselismerésnek, mert közvetlen végrehajtás esetén a követelés összegének megjelölése mindig a végrehajtást kérő jogosultsága, akkor is, ha a szerződés a felperes által támadott kikötést tartalmazza.

[73] Ez a szerződéses rendelkezés tehát nem tartozáselismerés, így annak bizonyításra vonatkozó joghatásai sem érvényesülnek.

[74] A közvetlen végrehajtás alapja a perbeli esetben a záradékolható közokirat, ez azonban nem a sérelmezett szerződéses kikötésen, hanem az adós közokiratba foglalt szerződésén alapul. A záradékkal elrendelt végrehajtás megszüntetésére irányuló per jellegéből adódóan a perben a bizonyítás a felperesi pozícióban álló adóst terheli, a bizonyítási kötelezettséget tehát nem a közjegyzői tanúsítvány változtatja meg rá nézve hátrányosan.

[75] A bizonyítási teher alakulását a vitatott rendelkezés azért sem befolyásolja, mert az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Ktv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Ennek kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

[76] A közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e, és így az

emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

[77] Az EuB is kifejtette (C-32/14. számú határozatában), hogy a közvetlen - előzetes polgári per lefolytatása nélkül megindított - végrehajtás nem összeegyeztethetetlen az Irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

[78] A felperes ugyan arra hivatkozott, hogy Pp. hatálybalépését követően és az EuB 407/18 sz. ítélete alapján az EuB C-32/14 számú döntésében foglaltak már nem irányadók, de ezt a jogi álláspontot az ítéltábla nem osztja.

[79] Annyiban helytálló a felperes hivatkozása, hogy a Pp. szabályai már nem teszik lehetővé, hogy a felperes végrehajtás megszüntetése iránt pert indítson (és ebben a végrehajtás felfüggesztését kérje) arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Lehetősége van azonban erre vonatkozóan külön pert indítani. És ebben a perben – az rPp. szabályaival azonosan – a bíróság a végrehajtást felfüggesztheti (Pp. 129. §).

[80] A végrehajtás felfüggesztése mindkét perben csak lehetőség a bíróság számára, ezért a Pp. új szabályozása a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozóan nem tér el az rPp. szabályaitól.

[81] Az EuB a 407/18 sz. ügyben hozott ítéletében a szlovén szabályozást azért ítélte az Irányelvvel ellentétesnek, mert a végrehajtás felfüggesztésére csak kivételesen, szigorú feltételek teljesülése esetén biztosít lehetőséget, azaz gyakorlatilag lehetetlenné teszi a felfüggesztést. A Pp. szabályai azonban nem tartalmazzak a szlovén jogszabályok szerinti felfüggesztési feltételeket, ezért a 407/18 sz. döntésben foglaltak a perbeli ügyben nem irányadók.

[82] A támadott kikötések tehát nem befolyásolják a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, nem érintik a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hatnak ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

[83] Nem sértik a kikötések továbbá a Korm. r. 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjait sem, mert nem jogosítják fel az I. r. alperest a szerződés rendelkezéseinek értelmezésére és nem tartalmazzak az I. rendű alperest megillető egyoldalú jogosítványt, nem érintik (nem vonják el) a vele szerződő felperes kötelmi jogát arra, hogy szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse.

[84] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[85] A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a fellebbezési illetéket a 6/1986 (VI.26.) IM. r. 14. §-a alapján az állam viseli. A költségmentesség azonban nem mentesíti a felperest az alperesek a másodfokú eljárásban felmerült – ügyvédi munkadíjból álló – költségei megfizetése alól, ezért azok megfizetésére az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles. A munkadíj összegét az ítéltábla a 32/2003 (VIII.22.) IM. r. 3. és 5. §-a alapján – mérsékelt összegben – a fellebbezési ellenkérelmek elkészítésével felmerült ügyvédi tevékenységre, és arra tekintettel állapította meg, hogy a II. r. alperes képviselője nem jelent meg az ítéltábla tárgyalásán.

Győr, 2020. szeptember 10.

dr. Lezsák József sk.

dr. Molnár Andrea sk.

dr. Maurer Ádám sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró